

RADNIČNÍ ZPRAVODAJ

město Pardubice

číslo 11 | listopad 2020

- 2 O čem se mluví... o situaci v kultuře v době koronavirové epidemie s náměstkem primátora Janem Mazuchem
- 3 Město modernizuje semaforey na křižovatkách
- 4 Jeden z mostů na Červeňáku bude do konce roku opraven
- 4 O děti pracovníků IZS je ve městě postaráno
- 9 Město vybralo firmu, která zrekonstruuje nadezd Kyjevská

Pardubice

O čem se mluví...

... o situaci v kultuře v době koronavirové epidemie s náměstkem primátora Janem Mazuchem

Pardubice jsou městem koní, perníku, sportu, průmyslu a bezesporu jsou velmi důležitým centrem kultury, která po jarním šoku dostala s druhou koronavirovou vlnou další citelnou ránu. Až na letní výjimky se nekonala řada oblíbených tahounských akcí, ubylo diváků v divadlech, posluchačů na koncertech i návštěvníků v muzeích, galeriích a dalších výstavních prostorech. Jak vidí situaci v kultuře v našem městě a jaké kroky chystá radnice na podporu kultury, popsal náměstek pardubického primátora Jan Mazuch.

Na oblast kultury dopadla současná situace velmi tvrdě a je jednou z těch nejvíce zasažených. Po úvodním šoku v březnu, kdy došlo k úplnému lockdownu, jsme se sice mohli trochu nadechnout, ale kulturní akce a další aktivity se ani v období určitého uvolnění naplno nerozjely. Konaly se některé menší akce, ale řada umělců a dalších aktérů v oblasti kultury je v podstatě od března bez práce. Tak je tomu v celé republice, Pardubice nevyjímaje.

Radnice se samozřejmě musí postarat o své příspěvkové organizace tak, aby mohly plnohodnotně pokračovat ve své činnosti, jakmile se situace zlepší.

S finanční podporou ministerstva kultury věřím, že se nám tento cíl podaří splnit. Máme tu špičkové herce, hudebníky, vynikající galerie. To je dlouhodobě vytvářené bohatství, které teď nemůžeme jenom tak nechat zmizet. Znovu bychom ho budovali možná i desítky let.

V Pardubicích se ale těší oblíbené také městem nezřizované umělecké organizace a spolky.

Velmi dobře si uvědomujeme přínos všech ostatních, městem nezřizovaných organizací a jednotlivců, kteří vytváří ve městě silné kulturní podhoubí. Pardubice jsou skutečně unikátní svou rozmanitou nabídkou a my nesmíme přepustit, aby tito umělci a kreativci plošně odcházeli do jiných oborů, do jiných měst. Zatím našťastí nemáme zprávy, že by k tomu ve větší míře docházelo. Ukazuje se, že spousta těchto spolků, živnostníků a firem má velmi silné kořeny, a já věřím, že je to i naší podporou a podmínkami, které se snažíme vytvářet.

Je pro ně tedy na obzoru nějaká konkrétní pomoc?

V první řadě jsme rozhodli, že nemůžeme nechat zbankrotovat ty organizace, které měly příslibem dotační podpo-

ru na kulturní či jinou aktivitu a musely ji na poslední chvíli zrušit. S přípravou souvisí spousta nákladů, které musíte zaplatit. Náklady tak jsou, ale příjmy ze vstupného nebo od partnerů už nepřijdou a vy jste tak bez prostředků. To není srovnatelné s nevydařeným ročníkem nebo nízkou návštěvností, to je likvidační. Proto jsme rozhodli, že takto vynaložené náklady, pokud budou v souladu se schválenou dotací, budeme proplácet až do výše 75 % prokazatelně vynaložených nákladů. Řada příjemců tuto možnost využila a některé menší akce se i díky této jistotě mohly odehrát.

Současně jsme hledali i způsoby nefinanční podpory. Ta je neméně důležitá a často nenahraditelná a díky tomu, že s kulturní scénou aktivně komunikujeme, tak jsme schopni ji i dobře zacílit. Vytvořili jsme tak například kalendář, do kterého jsme průběžně zaznamenávali všechny změny termínů, aby se pořadatelé mohli mezi sebou domluvit a nepřesouvat více akcí na jeden termín. Na Facebooku jsme také založili stránku Kreativní Pardubice, kde aktivně sdílíme užitečné informace z této oblasti – mimo jiné také různé dotační výzvy nebo výběrová řízení. Uspořádali jsme už druhé Kulturní fórum města, kde jsme se bavili o dalším směřování. Připravujeme pilotní projekt kreativních voucherů, který podpoří jak kreativce, tak i regionální producenty pod značkou Kraj Pernštejnů. Je toho zkrátka spousta. Paradoxně, i když jsou divadla zavřená, my máme práce nad hlavu.

Do poslední chvíle město připravovalo jednu z nejoblíbenějších akcí roku – Podzimní městské slavnosti, které letos měly proběhnout ve jménu koní. V průběhu září se ladilo hned několik variant, aby akce mohla proběhnout. Bohužel vše vzalo se zpřísněnými hygienickými opatřeními za své.

Samozřejmě mě mrzí, že letos nemohla proběhnout celá řada významných akcí. Dlouho jsme doufali, že se situace zlepší a my si po zrušené jarní části Městských slavností budeme moci užít ohňostroj a podzimní část slavností. Z těch nejvýznamnějších akcí pod značkou Pardubičtí tahouni se také neuskutečnila Aviatická pouť a Pernštýnská noc. Vinařský půlmaraton musel startovat mimo město, festival Czech Open proběhl v jiném termínu... Jedna z akcí, která se za jasných hygienických pravidel konat mohla, byl Sportovní park Pardubice, na který řada rodin po tom tíživém jaru čekala jako na smilování. Řada lidí si zase mohla užívat večery v letním kině. A pak opět omezení, nebo rovnou rušení akcí. Velká pardubická steeplechase byla bez diváků, Zlatá přilba s jejich omezeným počtem, festival Pardubické hudební jaro se přesunul na podzim a poté musel být opět přerušen. Velkou otázkou jsou vánoční trhy. Přípravy probíhají, ale jistého samozřejmě není nic. Je mi také trochu líto nového ředitele Komorní filharmonie Pavla Svobody, který stihl nastoupit v době rekonstrukce Domu hudby a těsně před slavnostním otevřením došlo ke karanténě a opět z toho nic nebylo.

I přes to všechno jsme se ale nepřestali dívat do budoucna. Teď, a to víc než kdy jindy, je potřeba plánovat a hledat řešení. Chystáme aktualizaci Strategie podpory cestovního ruchu. Zastupitelstvo schválilo Koncepti odstraňování bariér v přístupu ke kultuře, což bych chtěl v této době vyzdvihnout – jsou to právě zdravotně nebo sociálně znevýhodnění, na které situace okolo epidemie dopadá dvojnásob. A samozřejmě nás čekají velké projekty – Centrální polytechnické dílny a Galerie města Pardubic v Automatických mlýnech a Památník Zámeček. To jsou projekty, které jsou už v běhu, a my se musíme připravit na to, jak je začlenit do kulturní nabídky města a aktivně s nimi pracovat.

Radniční zpravodaj periodický tisk územního samosprávného celku Statutárního města Pardubice se sídlem úřadu Magistrát města, Pernštýnské nám. 1, 530 21 Pardubice, IČO 274046, a VLTAVA LABE MEDIA a.s., region východní Čechy, Kladská 17, 500 03 Hradec Králové, IČ 01440578. Evidenční číslo MK ČR E 11512.

Redakce: Nataša Hradní, Iveta Koubková, Alexandra Tušlová. Fotografie: Tomáš Kubelka, Iveta Koubková, archivy autorů článků. Adresa: Radniční zpravodaj, Magistrát města Pardubic, Pernštýnské náměstí 1, 530 21 Pardubice. Elektronická adresa: alexandra.tuslova@mmp.cz, tel. 466 859 407. Internet: www.pardubice.eu.

V Pardubicích 2. listopadu 2020. Výtisk doručila Česká distribuční a.s. Redakce si vyhrazuje právo redigovat jednotlivé příspěvky, resp. vybírat z obdržených materiálů. Otiskovány nebudou anonymní příspěvky ani texty obsahující urážlivé, vulgární, rasistické nebo jinak hanlivé výrazy. Texty v Diskuzním fóru obsahují osobní názory a postoje jejich autorů. Uzávěrka RZ 12/2020: 19. listopadu 2020.

Vážení obyvatelé Pardubic, milí spoluobčané,

dozvoľte mi Vás v této náročné a těžké chvíli pozdravit a popřát Vám hodně síly. Druhá vlna „koronapandemie“, silnější než ta jarní, ovlivňuje životy každého z nás. I když se to někomu nemusí líbit a považuje to za zbytečné a obtěžující, moc Vás všechny prosím, abyste všechna opatření dodržovali. Víím, že každý z nás je z této situace „otrávený“. Trvá to dlouho a pomyslné světlo na konci tunelu zatím bohužel v nedohlednu. Dodržování všech opatření v horizontu několika málo týdnů pomůže zpomalit šíření viru. Je to důležité pro to, aby stačila kapacita zdravotnických zařízení a především zdravotnického personálu. Jde také o to, aby bylo zajištěno fungování tzv. kritické infrastruktury, tedy aby měl kdo zajistit dodávky elektrické energie, vody, tepla atd. Na začátku posledního říjnového týdne jsem měl jednání se zástupci institucí, jejichž fungování je klíčové pro naše město, a můžu konstatovat, že jsou připraveny velmi dobře. Měl jsem také jednání s předsedou krajské hospodářské komory a ředitelem Czechinvestu pro Pardubický kraj. Zajímá mě se o dopad pandemie a s ní souvisejícími opatřeními na podnikatelský sektor. Tam je situace skutečně tíživá. Budeme hledat možnosti, jak by mohlo město pomoci.

Vážení a milí, nechci, aby to znělo jako prázdňá fráze, ale historie ukazuje, že český národ se v těžkých dobách dokáže semknout a táhnout za jeden provaz. Přišel čas, kdy se v nás musí aktivovat pospolitost, disciplína, síla i víra. Budme zodpovědní sami k sobě i svému okolí. Dokázali jsme to na jaře, dokážeme to společně znovu.

Vážení spoluobčané, přeji Vám hodně síly, statečnosti a zdraví!

Martin Charvát, primátor statutárního města Pardubic

Město modernizuje semaforey na křižovatkách

Pardubice pokračují v modernizaci světelného signalizačního zařízení (SSZ) na křižovatkách a posunou se tak v projektu Inteligentního řízení dopravy. Křižovatky bude možné díky jejich obnově řídit z dopravní ústředny, na dálku upravovat signalizační plány a v reálném čase regulovat aktuální dopravní situaci. Modernizace světelné signalizace by přitom měla být hotova do konce tohoto roku.

„Modernizace světelného signalizačního zařízení by měla oproti stávajícímu stavu přinést velké změny. Všechna zařízení budou napojena na dopravní ústřednu, tedy server, kde se budou veškeré informace sdružovat, a město tak bude mít k dispozici aktu-

ální stav všech signalizačních zařízení na křižovatkách. Díky tomu budeme schopni v reálném čase zjistit, kde se vyskytl problém a pružně na něj reagovat. Tato modernizace nám navíc umožní přednapláňovat signalizační plán na dobu, kdy se ve městě budou konat nejrůznější akce jako například extraligové hokejové zápasy, Pardubice na bruslích a podobně,“ informuje náměstek primátora Petr Kvaš, do jehož gesce oblast dopravy spadá. Přístup do dopravní ústředny budou mít kromě radnice Služby města Pardubic, které mají na starost technický stav semaforů, a v případě zájmu ji bude moci využívat také Policie ČR při regulování dopravní situace.

Některá zařízení byla již tak zastaralá, že vyžadovala kompletní obměnu, nejen výměnu žárovek za diody, ale také výměnu kabelů a návěští. To se týká například křižovatky ulic Jahnova a Karla IV. či ulic Pod Břízkami a Chrudimská, kde byla ještě nedávno využívána technologie stará téměř třicet let. Na jiných místech byla provedena výměna snad nejdůležitějšího článku křižovatek, řadičů. „Některé řadiče bylo nutné vyměnit za výkonnější a vylepšené o optická čidla, což umožní řídit křižovatky dle intenzity dopravy, nikoli na základě pevných signalizačních plánů. Ve výsledku by navíc bylo možné díky radiovému systému propojit tyto řadiče s jednotlivými spoji MHD a v případě výraznějšího zpoždění spoju měnit signalizační plán tak, aby daný spoj mohl své zpoždění zkrátit,“ doplňuje náměstek primátora, podle jehož slov však bude takový postup možný jen při určitém stupni dopravy, nikoli v dopravních špičkách, kdy je kapacita komunikací nad limitem.

V současné době je dokončena modernizace SSZ na křižovatkách Bělehradská – Hradecká, Masarykovo náměstí – Sukova třída, 17. listopadu – Palackého, Jana Palacha – Teplého, Chrudimská – Pod Břízkami, Dašická – Na Drážce, Karla IV. – Anenská – Kpt. Jaroše, Palackého – K Polabinám,

Pražská – Žižkova, Na Drážce – Blahoutova a práce postupně finišují také na křižovatkách ulic Karla IV. – Jahnova. Upraveny byly i semaforey na přechodu v ulici Kyjevská a na mostě přes Labe v Rosicích. Nyní se technici přesunou na křižovatku ulic Lexova a Teplého, kde práce odstartují během listopadu. Kompletně by modernizace celkem devatenácti světelných signalizačních zařízení měla být hotova do konce letošního roku.

Projekt Inteligentního řízení dopravy, jehož cílem je koordinace dopravy na stávajících komunikacích, by měl vyvrcholit zřízením dopravního řídicího a informačního centra, kde se budou scházet veškeré informace o kolonách, dopravních nehodách a podobně. Toto centrum navíc bude schopno na aktuální situaci pružně reagovat dle potřeb a napomůže tak výraznému zvýšení propustnosti a zrychlení provozu ve městě. Součástí projektu je také budování systému inteligentního parkování, který má přispět k většímu komfortu řidičů při hledání volných parkovacích míst i odlehčení dopravy v centru Pardubic. V listopadu začne dodavatel osazovat novými přístroji parkovací místa ve městě. Na rozdíl od těch stávajících, v nových bude možno hradiť parkovné i bezkontaktní kartou a dalšími bezkontaktními metodami.

Most na Červeňáku bude do konce roku opraven

Jeden z mostů nacházejících se na území bývalého vojenského cvičiště Červeňák, takzvaný Zeleňák, čekají do konce roku úpravy. Dřevěná mostovka bude vyměněna s tím, že práce by měly být hotovy do konce listopadu a vyjít by měly přibližně na 7,3 milionu korun včetně DPH.

Služby města Pardubic, které mají pro město opravu mostu zajistit, hledají v současné době zhotovitele prací, výsledky výběrového řízení by přitom měly být známy do konce října. Most, který čeká nejen výměna mostovky, ale také

ošetření ocelové konstrukce, je pro veřejnost nyní uzavřen. Jakmile bude jeho oprava dokončena, zpřístupněn bude pro pěší a cyklisty s výjimkou vozidel údržby.

Město postupně pracuje na celkové obnově tohoto území, které od Ministerstva obrany získalo formou bezúplatného převodu již v květnu roku 2019. Od června letošního roku se jeho pravidelnými návštěvníky stali členové týmu Českého svazu ochránců přírody, kteří zde započali s kosením luk s cílem zvýšit druhovou

pestrost neboli biodiverzitu území. V některých částech byl navíc naplánován pojezd pásovou technikou, který se již osvědčil na podobných lokalitách bývalých vojenských prostorů. O dalších změnách v areálu rozhodne územní studie, na které město spolupracuje s Iniciativou Přírodní park Červeňák a která by měla jasně stanovit, jaké bude využití této lokality či jaké úpravy budou v území provedeny.

O děti pracovníků IZS je ve městě postaráno

Stejně jako na jaře, během první vlny pandemie koronaviru, i nyní Pardubice pomohou těm rodičům, bez jejichž práce by bylo zvládnutí druhé vlny mnohem náročnější. Na základě usnesení Vlády ČR a dle přijatých opatření hejtmána Pardubického kraje tak pro žáky ve věku od 6 do 10 let vyčlenily ZŠ npor. Eliáše s kapacitou 100 až 120 žáků, v případě, že dojde k uzavření mateřských škol, bude dětem

z předškolního vzdělávání zajištěna péče v MŠ Brožíkova s kapacitou 26 dětí. Obě školská zařízení jsou přitom určena dětem zaměstnanců IZS, orgánů ochrany veřejného zdraví, obecní policie či v oblasti sociálních služeb, příslušníků ozbrojených sil a pedagogických či nepedagogických pracovníků školských zařízení, která jsou zajištěním této služby pověřena. Pro nástup do školy je nutné vyplnit formu-

lár obsahující prohlášení o bezinfekčnosti dítěte a povinnost v případě změny informovat zaměstnance školy. Ti se přitom spolu s dětmi budou po škole během celého dne pohybovat s rouškou. Veškeré potřebné informace o možnosti umístit své děti v ZŠ npor. Eliáše rodiče získají na telefonním čísle 774 900 754 nebo na e-mailových adresách d.svobodova@zspol3.cz a f.nemec@zspol3.cz.

Nechte předškoláky doma, prosí město

Město Pardubice, zřizovatel 31 mateřských škol, se v souvislosti se šířením onemocnění covid-19 obrátilo na rodiče dětí, které navštěvují mateřské školy, s prosbou, aby pokud je to možné, nedávali děti do školek a nechali je doma. Městu se zatím s velkým vypětím sil daří zajistit provoz těchto zařízení, nicméně šířící se epidemie nutí ředitelky školek stále častěji k omezování provozu. Kmenovým zaměstnancům se zajištěním provozu pomáhají pedagogové a další zaměstnanci základních škol, ale ani tyto kapacity nejsou nevyčerpatelné.

Město se dopisem obrací na rodiče, zejména na maminky a tatínky na rodičovské dovolené, na ty, kteří čerpají ošetřovné na další děti i na rodiče, kteří mají možnost vykonávat práci z domu, aby děti v současné době do školek neposílali. V tuto chvíli je prioritou udržet školky v provozu pro děti rodičů, kteří do práce musejí.

Pomůžeme vám

kontakty na poskytovatele sociálních služeb v Pardubicích

Statutární město Pardubice, odbor sociálních věcí

466 859 136

Národní rada osob se zdravotním postižením a seniory ČR

736 751 217

Centrum pro zdravotně postižené a seniory

Pardubického kraje, o.p.s. 466 335 630

Bethany, Dům pomoci

602 545 710

Oblastní charita Pardubice

777 296 850 731 630 927

Občanská poradna Pardubice, z. s.

466 989 574 op.pce@seznam.cz

Poradna pro rodinu Pardubického kraje

603 273 948 pardubice@poradnapardubice.cz

Rodinné Integrované Centrum z.s.

739 025 071 info@ric.cz

DaR-Centrum pro dítě a rodinu, o.p.s.

775 774 582 info@darops.cz

Amalthea, Podpora pro rodinu a dítě

777 752 826

Bílý kruh bezpečí, z.s.

116 006

SKP-CENTRUM, o.p.s. Intervenční centrum

466 260 528, 774 755 744

Program NENA 773 449 989

TyfloCentrum Pardubice, o. p. s.

466 500 615

Tamtam Centrum pro dětský sluch, o.p.s.

722 461 245 Tamtam

Péče o duševní zdraví, z.s., středisko Pardubice

777 454 573

Romodrom, o.p.s.

774 792 310 bakes@romodrom.cz

MOST pro o.p.s.

777 306 998 773 223 453 info@mostlp.eu

Centrum na podporu integrace cizinců

466 989 228 www.integracnicentra.cz CPIC Pardubický kraj

LAXUS, z.ú.

734 316 540

Probační a mediační služba Pardubice

720 970 392

Středisko rané péče v Pardubicích o.p.s.

736 512 613 stredisko@ranapece-pce.cz

Individuální odborné poradenství pro všechny cílové skupiny, pomoc při řešení nepříznivé sociální situace

po a st 8:00-17:00, út a čt 8:00-15:30, pá 8:00-14:30 hod

Telefonická pomoc osobám se zdravotním postižením

a seniorům v nepříznivé sociální situaci

po a st 8:00-12:00, út a čt 8:00-12:00 hod

Telefonická pomoc seniorům a osobám se zdravotním

postižením, půjčovna komp. pomůcek po-pá 8:00-16:00 hod

Psychosociální poradenství, psychologická podpora,

terapeutická péče pro seniory a pečující osoby

po-pá 8:00-16:00 hod

Pomoc osobám v nepříznivé sociální situaci

po-pá 8:00-15:30 hod

Telefonická pomoc osobám v nepříznivé sociální situaci

po a st 9:00-17:00, út 8:00-16:00, čt 9:00-18:00, pá 8:00-14:30 hod

Telefonická krizová intervence - objednání klientů na individuální

konzultace po-pá 8:00-11:00 hod

Telefonické, emailové a skypeové konzultace pro

rodiny s dětmi s PAS - nonstop

Telefonická podpora a pomoc pro rodiny s dětmi

po a st 8:00-13:00 hod

Telefonická pomoc rodinám s dětmi

po-pá 9:00-17:00 hod

Telefonická odborná bezplatná a diskrétní pomoc obětem

trestných činů - nonstop

Telefonická pomoc pro oběti domácího násilí - pevná linka

po 8:00-19:00, út-pá 8:00-16:30, mobil nonstop

Telefonická konzultace NENA po-pá 8:00-16:30

Telefonická pomoc zrakově postiženým

po-st 8:00-16:00 hod, čt 8:00-12:00 hod

Spoty pro neslyšící k epidemii COVID-19 opatřené titulky

a tlumočené do znakového jazyka, spoty ČT/Děčko

Telefonická pomoc pro osoby s duševní nemocí

po-pá 9:00-17:00 hod

kontaktní den pro neobjednané po 9:00-11:00

Telefonická podpora osobám v nepříznivé situaci, dluhová

poradna, konzultace k insolvenční, asistent prevence zdraví

po-pá 8:00-16:00 hod

Telefonická pomoc pro cizince, kurzy pro děti cizinců

prostřednictvím sociálních sítí po-pá 9:00-17:00 hod

Odborné sociální poradenství cizincům a firmám

po a st 12:00-18:00, čt a pá 8:00-12:00

Linka psychosociální podpory pro osoby ohrožené závislostí

po-pá 9:00-16:00 hod

Poradna pro oběti trestných činů

po-čt 8:00-11:30, 12:30-16:00, pá 8:00-13:30 hod

Telefonické, emailové a videokonzultace pro rodiny s dětmi

do 7 let s ohroženým vývojem (např. nedonošenost), s tělesným, mentálním a kombinovaným postižením, PAS po-pá 7:30 – 16:00

Nemocnice Pardubického kraje

informují

NEMOCNICE
PARDUBICKÉHO KRAJE

Staň se dobrovolníkem!

Do nemocnic v Pardubicích, Chrudimi, Ústí nad Orlicí, Litomyšli a ve Svitavách hledáme dobrovolníky na výpomoc - **zdravotníky i nezdravotníky**. Není nutné docházet každý den, u dobrovolníků se zdravotnickým vzděláním uvítáme pomoc i na zkrácenou pracovní dobu nebo jen pár hodin denně. Zájemci se mohou registrovat na webu www.nempk.cz/dobrovolnici

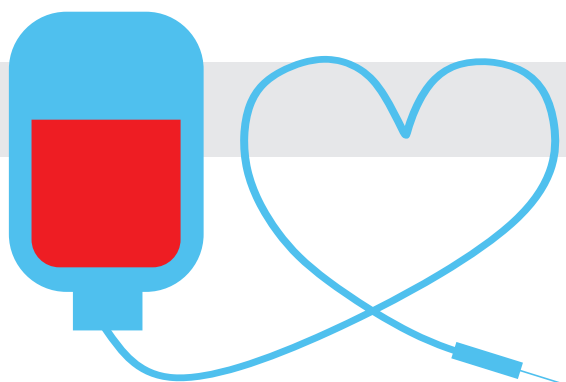
Na odběrové místo pouze s registrací

Všechna odběrová místa mají kapacitu 40 osob za hodinu, je však nutné, aby byl každý pacient registrován v on-line systému na webu www.nempk.cz/testovani.

Další informace k odběrům: +420 607 090 808 (po-pá 7:00 - 15:30 hod).

Nemocnice	Provozní doba	Pro koho je místo určeno
Pardubice	pondělí - neděle	pro samoplátce a na doporučení lékaře nebo hygienika
Litomyšl	pondělí - pátek	
Ústí nad Orlicí	pondělí - pátek	pouze na doporučení lékaře nebo hygienika
Litomyšl	pondělí - pátek	
Svitavy	pondělí - pátek	

Po Covid-19 darujte plazmu

Nemocnice v Litomyšli odebírá krev a plazmu od dárců (pouze mužů), kteří prodělali onemocnění Covid-19 a jsou již minimálně 14 dnů bez příznaků. Na odběr je nutné se předem objednat na telefonním čísle **+420 461 655 437**.

www.nempk.cz

+420 466 011 111

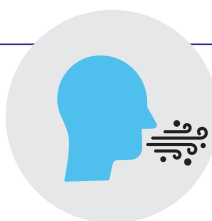
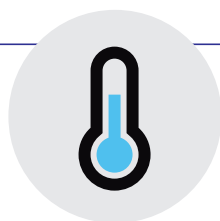
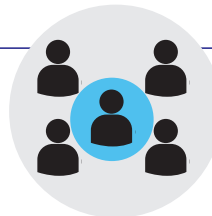

nempk

Dodržujme platná opatření proti šíření nemoci Covid-19

Prevence •

- vyhýbáme se frekventovaným místům
- myjeme si ruce vodou a mýdlem, používáme dezinfekci
- dodržujeme odstup od cizích osob
- používáme ochranu dýchacích cest - rouška chrání vaše okolí, respirátor chrání především vás
- posilujeme imunitu vitamínem D a C (rybí tuk, zelí apod.)
- používáme mobilní aplikaci e-rouška, která nás může upozornit na rizikové setkání s nakaženým

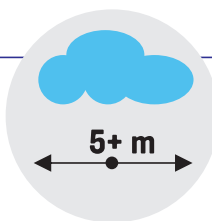
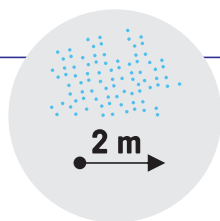
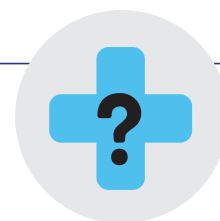

• Příznaky

- zvýšená teplota, kašel
- obtíže při dýchání
- bolest hlavy a svalů
- těžká únava

Postup při zdravotních obtížích •

- lehčí příznaky léčíme jako při běžném nachlazení
- při déletrvajících obtížích kontaktujeme lékaře a dohodneme si s ním další postup
- zvažme, zda je opravdu nutné hned volat záchranku, která je v těchto dnech přetížená

• Přenos

- prostřednictvím respiračních kapének
- při prsknutí (např. kýchnutí, akcent při běžné řeči) i venku
- dýcháním formou aerosolu zejména v nevětrané místnosti

Berme situaci vážně a snažme se každý osobně přispět ke zmírnění šíření koronaviru!

Infolinka: 1221

Projekty CPD a GAMPA by mohly získat vyšší podporu EU

Pardubičtí zastupitelé odsouhlasili aktualizovanou verzi investičního záměru – stavební část na realizaci Centrálních polytechnických dílen a Galerie města Pardubic v areálu Automatických mlýnů. Finální rozpočet na stavbu obou projektů je sice navýšen, na rozpočet města by to však díky možné vyšší dotační podpoře, kterou chce radnice čerpat prostřednictvím ITI Hradecko-pardubické aglomerace, nemělo mít vliv.

Na základě předložených nabídek v probíhající řízení na zhotovitele stavby vyplynulo, že náklady spojené se stavební částí obou projektů včetně přípojky sítí dosáhnou částky zhruba 292,3 milionu korun včetně DPH. Radnice proto požádala o posouzení projektu ze strany nezávislého rozpočtáře. „Po zjištění navýšení ceny při zadávacím řízení jsme požádali projektového manažera o provedení kontroly projektovaného rozpočtu nezávislým rozpočtářem, který potvrdil

správnost projektovaného rozpočtu. Generální projektant také upozorňuje, že na trhu opět rostou ceny za práci i materiál,“ informuje primátor města Martin Charvát s tím, že situaci na trhu dokresluje například výsledek zadávacího řízení Pardubického kraje v rámci realizace projektu Východočeské galerie.

Řešení, jak se vypořádat s vyššími náklady, radnice vidí v možnosti získat o desítky milionů korun vyšší dotaci ze strany EU. „Vzhledem k tomu, že v rámci současného Programového období 2014-2020 ITI Hradecko-pardubické aglomerace dochází díky dokončování projektů k úsporám, rádi bychom této situaci využili a pokusili se prostřednictvím nové žádosti s aktualizovanými náklady navýšit dotaci z Evropské unie a státního rozpočtu určenou na zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a učení o téměř 31 milionů korun. V zastupitelstvem již v květnu

schváleném investičním záměru byla navíc vyčleněna rezerva ve výši 20 milionů korun, kterou budeme moci nyní využít, aniž bychom museli částku vyčleněnou z vlastních peněz města navyšovat. Navíc máme ambici přinést do projektu dotační peníze již v příštím roce díky průběžným žádostem o proplácení evropských peněz, takže bychom v roce 2021 měli přinést do cash flow projektu další peníze, přestože je máme v rozpočtu plánovány na straně příjmů až v roce 2022, tam nám tak vznikla další potřebná finanční rezerva,“ podotýká náměstek primátora Jakub Rychtecký s tím, že původní dotace na stavební část měla činit 139,7 milionu korun, nově by po navýšení mohla dosáhnout 170,7 milionu korun. Radní přitom zastupitelům garantovali, že smlouvu se zhotovitelem stavby, který vzejde z výběrového řízení, město podepíše, jakmile bude mít schválen aktualizovaný projektový zá-

měr v Řídícím výboru ITI. Ten by měl své rozhodnutí vydat do konce října.

Další úsporou v projektu je změna výše nákladů za vybavení v části učebních pomůcek, výukových programů a IT technologií Centrálních polytechnických dílen a Galerie města Pardubic. „Původně jsme počítali s částkou 97 milionů korun. V současné době, kdy se zfinalizovaly rozpočty jednotlivých dílčích projektových dokumentací, je cena o 12 milionů nižší, tedy přibližně 85 milionů korun za celkové vybavení. Vzhledem k tomu, že v rámci připravovaného Programového období 21+ máme nové informace o tom, že dotace by mohla činit 85 procent z EU a 5 procent ze státního rozpočtu, zvyšuje se nám šance možnosti získání vyšších dotačních prostředků. Z původních plánovaných 70 milionů by tedy dotační podpora mohla stoupnout až na 77 milionů korun,“ dodává náměstek Rychtecký.

Soutěž na opravu letního stadionu dostane další šanci

Rada města Pardubic na svém mimořádném říjnovém jednání schválila zadávací dokumentaci pro vyhlášení výběrového řízení na zhotovitele

rekonstrukce fotbalového stadionu v centru města. Soutěž bude probíhat metodou „design and built“, tedy naprojektuj a postav. Stanove-

ná maximální cena, která nesmí být překročena, je 357 371 900 korun bez DPH. Lhůta je 30denní, předpokládaným posledním dnem, kdy bude

možné nabídku podat, bude 26. listopadu 2020, pokud se lhůta nebude prodlužovat v případě upřesňujících dotazů.

Organizátoři zatím stále chystají vánoční trhy

Přes složitou situaci, kterou přináší současná epidemie koronaviru v celé ČR, chystá pořadatelská agentura RK Invest letošní vánoční trhy na Perštyňském náměstí. I když se dá očekávat, že kvůli zprůsněným bezpečnostním a hygienickým opatřením se lidé nedomáčkají trhů, jak je znali dříve, o adventní atmosféru zcela nepřijdou.

„Už nyní je jasné, že budeme muset omezit vystoupení hudebních a kulturních souborů či divadel. Například muzikanty může nahradit reprodukováná hudba, divadla třeba promítání pohádek,“ říká za pořadatele Roman Lípa.

Organizátoři bedlivě sledují vládní legislativu a jsou připraveni na ni rychle reago-

vat – ať jsou to povinné rozestupy mezi stánky, hygienická opatření na místě nebo regulace počtu lidí v prostorách náměstí.

Reakcí na novou situaci je například možnost živého vysílání z trhů, aby se na ně mohli podívat návštěvníci on-line. Pardubická radnice ani organizátoři nemají zájem na tom, aby se život ve městě

v adventní čas úplně zastavil. Pokud to situace umožní, trhy se budou s určitými omezeními konat podle plánu od 29. listopadu do 23. prosince. Pokud by i nadále platila nejprísnejší opatření, může občany i návštěvníky Pardubic potěšit alespoň adventní výzdoba nebo rozsvícený vánoční strom.

Univerzita Pardubice zve na Noc vědců online

Na tradiční akci Noc vědců, letos s tématem Člověk a robot, vás Univerzita Pardubice zve netradičně do online prostoru. Kvůli vývoji epidemiologické situace její akademici a popularizátoři vědy nepředstaví novinky osobně, ale v online vysílání v pátek 27. listopadu. Populárně-naučný program mohou zájemci sledovat virtuálně na webu univerzity www.upce.cz/nocvedcu od 16 až do 22 hodin. Zájemci

se mohou těšit na nabitý celovečerní program, kterým bude provázet populární moderátor Pavel Cejnar. Ve speciálním nočním studiu, které vznikne v univerzitní aule, se sledující virtuálně a naživo potkají hned s několika vědci. Ti jim v krátkých rozhovorech přiblíží, na čem zrovna pracují, a vysvětlí další zákonitosti vědy a techniky. Přípravena jsou také videa plná pokusů, která každého vtáhnou do zábavného svě-

ta vědy a ukáží také prostory unikátních laboratoří. Chybět nebude ani soutěž pro malé virtuální návštěvníky o speciální ceny Noci vědců. Letošní téma Člověk a robot připomene výročí 130 let od narození Karla Čapka a 100 let jeho díla R.U.R., kde se slovo „robot“ objevilo poprvé.

Noc vědců je součástí celoevropské akce, ke které se jen v České republice připojuje více než 40 vysokých škol,

science center, vědeckých pracovišť a institucí. Kvůli pandemii se letos akce přesunula ze září na konec listopadu. Cílem Noci vědců je bořit mýty o vědcích a vědkyních jako lidech zavřených v laboratořích a ukázat nejširší veřejnosti, že vědci jsou „obyčejní lidé“, kteří dělají práci přínosnou pro každého z nás, dokážou ji poutavě představit, ale také se dovedou bavit.

Město vybralo firmu, která zrekonstruuje nadjezd Kyjevská

Pardubice už znají firmu, která pro město zajistí rekonstrukci nadjezdu Kyjevská a jejíž jméno je klíčové pro získání dotace ze Státního fondu dopravní infrastruktury. Ve výběrovém řízení nakonec zvítězilo konsorcium firem Silnice Group

a.s. a Společnost T.A.Q., práce na kompletní modernizaci klíčového nadjezdu u pardubické nemocnice by přitom měly odstartovat na jaře roku 2021.

„Od vyhlášení vítěze výběrového řízení mají zbylí účastníci možnost podat během

dvou týdnů případné námítky. Pokud se však nikdo proti výsledku výběrového řízení v této čtrnáctidenní lhůtě neodvolá, a já pevně věřím, že vše proběhne bez komplikací, budeme moci postoupit k podpisu smlouvy s dodavatelem, což je jedna z podmínek pro podání žádosti o dotaci,“ informuje náměstek primátora zodpovědný za dopravu Petr Kvaš. Pardubice přitom mají na projekt, který již získal stavební povolení, ze Státního fondu dopravní infrastruktury příslibenou dotaci ve výši zhruba 217 milionů korun, zbylé náklady půjdou z rozpočtu města.

Mostní konstrukce bude během rekonstrukce rozšířena na posledních třech mostních dílech u nemocnice ze stávajících dvou pruhů na tři a zmodernizována bude takovým způsobem, aby při realizaci dalších staveb v okolí nevyžadovala další úpravy. „Projekt modernizace nadjezdu Kyjevská je připraven tak, aby v budoucnu

v souvislosti s dalšími investicemi v území, především s rekonstrukcí areálu Tesla Kyjevská či budoucího nového dopravního napojení areálu Pardubické nemocnice, nebylo potřeba do konstrukce nijak zasahovat. Pro připravované záměry napojení krajské nemocnice a bývalého areálu Tesla z mostu Kyjevská se pouze odstraní části říms a svodidel a konstrukce pro odbočení se připojí k těmto již hotovým konstrukcím,“ dodává náměstek Kvaš, podle jehož slov bude velmi důležitá také koordinace se Správou železnic, která v nedávné době zahájila rekonstrukci železničního uzlu Pardubice zahrnující modernizaci tratí vedoucích právě pod nadjezdem.

Most z roku 1964 propojuje centrum Pardubic s Pardubičkami a Nemošicemi a práce na jeho obnově by měly trvat osm až devět měsíců. Vysoutěžená cena rekonstrukce přesáhla hodnotu 200 milionů korun bez DPH.

Po Pardubicích se rozjely sdílené elektrokoloběžky

Obyvatelé města mohou kromě sdílených kol využívat také elektrické koloběžky. Provozovatel jich rozmístil na vybraných stanovištích na 150 kusů. „Sdílené elektrické koloběžky jsou v současné době již standardní službou v mnoha městech. Využili jsme proto možnost spolupráce s firmou Bolt a domluvili se na podmínkách, jejichž prostřednictvím chceme provoz na území Pardubic regulovat. Věřím, že se nám díky nastaveným pravidlům podaří zajistit pro všechny zúčastněné s novou službou pouze pozitivní zkušenost,“ řekl náměstek primátora Petr Kvaš s tím, že koloběžky tu budou provozovány bez finanční účasti města.

Systém výpůjčky koloběžek bude fungovat podobně jako u sdílených kol. Stačí si stáhnout mobilní aplikaci, zaregistrovat se a pak už jen odemknout příslušný stroj. „K odemknutí koloběžky je potřeba naskenovat QR kód viditelně umístěný přímo na stroji. Informace o tom, kde je kolik koloběžek k dispozici, zájemce zjistí po předchozí registraci právě v mobilní aplikaci, kde jsou navíc uveřejněna také veškerá rychlostní omezení i pokyny k jízdě,“ dodává za společnost Bolt regionální manažer firmy pro střední a východní Evropu Roman Sysel s tím, že na jedno nabití je možné na stroji ujet v průměru 30 kilometrů.

Každá elektrokoloběžka má v sobě zabudované GPS, což provozovateli umožní mít přehled o tom, zda je zaparkována na správném místě. V případě, že uživatel stroj odstaví mimo virtuální stanoviště vyznačené v aplikaci, bude mu udělena pokuta ve výši 750 korun, parkovací plochy se přitom nacházejí v blízkosti cyklistických stojanů nebo při okrajích chodníků. Minuta jízdy vyjde na 4 koruny, po 5 minutách jízdy se cena za každou další minutu sníží na 3 koruny, přičemž platba za půjčení koloběžky bude uživateli po ukončení jízdy automaticky stržena z karty uložené v aplikaci. Ti, kteří by si koloběžku rádi vypůjčili na delší

dobu, mohou využít celodenní jízdné. Parkovací plochy budou stejně jako v případě sdílených kol virtuální a uživatelé je najdou v mobilní aplikaci Bolt (Taxify) a na webu firmy. Výpůjčky bude možné realizovat pouze přes aplikaci, v níž budou vyznačena také území, kde koloběžky nebudou moci ani jezdit, ani parkovat. Rychlostní limity na 10 km/h budou platit na určitých místech zahrnujících veřejná prostranství, pěší zóny i některé parky, zcela bez stanovišť pak budou Městská památková rezervace, park Na Špici, náměstí Čs. legií, park Pod Viničí, Bubeníkovy sady, okolí jezera Bajkal či městský hřbitov.

Letošní nábor deváťáků bude! Ale bezpečně, online

Desítky tisíc žáků devátých ročníků si každoročně na podzim vybírají, na jakou střední školu nebo učiliště se po základní škole vydají. V jejich rozhodování jim pomáhají burzy škol, na kterých střední školy a učiliště představují své obory stovkám zájemců z širokého okolí. V době koronaviru to je však noční můra všech epidemiologů.

Dva studenti pardubické Střední školy informatiky a ekonomie DELTA přišli s řešením, jak výstavu udělat v celé České repub-

lice online. „Naprogramovali jsme internetový portál s výstavami BurzaŠkol.Online, ke kterým mohou střední školy vložit své on-line schůzky v Teamsech. V termínu „výstav“ se deváťáci připojí ke schůzkám z počítače nebo třeba i z mobilu. Na druhé straně „drátů“ už na ně budou čekat střední školy,“ popisuje jednoduchý princip mladý programátor Vít Falta.

Podle dostupných informací naprogramovali celý portál za 6 dní. „Je pravda, že hlavní část portálu byla hotová za 6 dní. Ale

každý den tam ještě něco zdokonalujeme. Dnes budeme například na přání Hospodářské komory dodělat možnost, aby se do portálu mohly k výstavám hlásit i firmy, které se školami spolupracují,“ dodává Matěj Půhoný, druhý ze studentů, který měl na starosti vizuální stránku portálu.

O portál je mezi školami zájem

Po vyhlášení limitu pro vnitřní akce maximálně na 10 lidí nepřichází pořádání výstav klasickou formou v úvahu. Navíc není jisté, kdy toto omezení skončí. Ško-

ly proto nechtějí riskovat a odkládat nábor na neurčito. „První den po spuštění měl web tolik přístupů, kolik mají stránky naší školy za měsíc,“ říká ředitel školy Jiří Formánek, který s nápadem on-line řešení přišel. „Už na začátku září bylo jasné, že letošní burzy středních škol klasickou cestou neproběhnou. Všechny střední školy hledaly způsoby, jakými své náborové aktivity upravit. Naše škola bude podobně řešit například i letošní dny otevřených dveří,“ dodává Formánek.

Filharmonie na sítích

V září přivítala Komorní filharmonie Pardubice své věrné posluchače na abonmentních koncertech s vynikajícím tenoristou Petrem Nekorancem. Radost

z veřejného hraní však netrvala dlouho. Vzhledem k platným epidemiologickým opatřením jsou od 12. října opět všechny koncerty zrušeny. Prozatím není jisté,

na jak dlouho. Pokud se vládní opatření uvolní, je orchestr připraven naplánované koncerty do konce roku uskutečnit. O aktuální situaci neustále informuje na svých webových stránkách a facebookovém profilu. Zrušené abonmentní koncerty budou buď nahrazeny, nebo abonenti obdrží poměrnou část z ceny abonmenty zpět. Majitelům jednotlivě zakoupených vstupenek na nerealizované koncerty, kteří si lístky koupili online, budou peníze vráceny automaticky na účet. Fyzicky zakoupené vstupenky je možné vrátit v Turistickém informačním centru na náměstí Republiky v Pardubicích až do 21. prosince. V současné době je také odložen předprodej nových abonentek na koncerty po Novém roce, který měl být zahájen 9. listopadu. Jakmile bude jasné, od kdy se budou moci opět konat koncerty pro veřejnost, bude oznámen nový termín zahájení předpro-

deje. Všem předplatitelům patří poděkování za pochopení a trpělivost.

Přestože teď není možné setkat se v koncertních sálích, filharmonie stále myslí na své posluchače a přináší jim hudební zážitky alespoň v on-line podobě. Na svém Facebooku a Youtube kanálu postupně zveřejňuje řadu špičkových audiovizuálních nahrávek, které se podařilo natočit v letních měsících. Hudebníci nahráli například tři Mozartovy vídeňské klavírní koncerty či předehru k opeře Figarova svatba. Na filharmonickém Youtube kanálu je k vidění i záznam z populárního edukativního pořadu Hudba a film, s nímž filharmonici sklízí úspěchy u dětí ve školách v celém Pardubickém kraji. Komorní filharmonie Pardubice pevně doufá, že se se svými posluchači opět brzy shledá v koncertních sálích.

Vladislava Kopecká, mluvčí KFP

Sezónní abonmá do městského divadla je stále v nabídce

Přestože herci v současné nelehké době nemohou bavit své diváky a zákušníci divadla částečně utichlo, obnovování a prodej cenově zvýhodněného předplatného na stávající sezónu 2020/21 stále pokračuje! Východočeské divadlo nyní nabízí premiérové předplatné, předplatné na veřejné generální zkoušky, juniorské abonmenty a výběrové předplatné upřednostňující studenty VŠ a SŠ.

Stávajícím premiérovým a generálovým abonentům je prodloužena rezervace míst do pátku 20. listopadu, kdy končí rezervace také juniorským předplatitelům. Po tomto termínu bude neobnovené předplatné prodáváno novým zájemcům! Prodej probíhá do opětovného otevření předprodeje vstupenek pouze online internetových stránkách divadla www.vcd.cz, případně lze kontaktovat pracovnice ob-

chodního oddělení na emailu predplatne@vcd.cz.

Abonmá 111. sezóny Východočeského divadla v Pardubicích bude kvůli přesouváním jarních i nyníjších zrušených představení kratší a bude obsahovat menší počet titulů, které by divadlo chtělo uvést do června 2021, aby další sezóna mohla být odehrána tak, jak je u sezónního předplatného obvyklé.

O předplatné do Východočeského divadla vždy byl velký zájem, o čemž svědčí i počet abonentů, kterých je aktuálně přes 8 000! Doufáme, že nás naši předplatitelé v těchto složitých časech opět podpoří a zůstanou nám věrni i nadále. Všem současným i potenciálním novým abonentům chceme vyjádřit velký dík za jejich zájem o živou kulturu, kterého si velmi ceníme!

Radek Smetana, PR manažer VČD

Hudební jaro roku 2020 se z podzimu přesouvá na jaro 2021

Sérii 25 koncertů a operních představení 42. MF PHJ měl zahájit Slavnostní zahajovací koncert 12. 3. 2020. Tento koncert se stejně jako další festivalové akce z důvodu pandemie

nemohl uskutečnit v plánovaném termínu a festival jsme přeložili na podzim, tentokrát bez účasti zahraničních umělců, pěveckých sborů a opery. Podařilo se realizovat 10 festivalových

koncertů, poté opět zasáhl úřední zákaz. Část festivalových akcí, které již nelze uskutečnit v tomto roce, se bude konat v rámci MF PHJ 2021. Kompletní program příštího ročníku festivalu zve-

řejníme v nejbližším možném termínu. Již zakoupené vstupenky na vybrané akce budou tedy platné v roce 2021. Více na www.pardubicehudebnijaro.cz Děkujeme. **Josef Krečmer, ředitel PHJ**

Zapojte se do dvou soutěží na téma Památky

Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska vyhlašuje dvě soutěže! Tou první je soutěž **Památka roku 2020**. Cena se uděluje za nejlepší projekt a realizaci obnovy budovy nebo souboru staveb, které mají významné památkové, architektonické nebo urbanistické hodnoty. Soutěže se mohou zúčastnit vlastníci zrekonstruovaných objektů, jako jsou kos-

tely, radnice, divadla, parky a další veřejné stavby a veřejné prostory, ale též obytné stavby. Soutěž je dvoukolová, v prvním kole se rozhodne o vítězných projektech v kraji a ve druhém kole rozhoduje o vítězných objektech v soutěži celostátní komise složená ze zástupců Sdružení, Asociace krajů a NPÚ. Soutěž je rozdělena do dvou kategorií – rekonstrukce do dvou a nad

dva miliony korun. Elektronické přihlášky do soutěže je nutné vyplnit nejdéle do 8. ledna 2021, více informací naleznete na vlastníci objektů na webu www.historickasidla.cz/cs/soutez-pamatka-roku-2020.

Druhá soutěž výše uvedeného sdružení má název **Mladí fotografují památky** a je určena žákům základních či středních škol, kteří rádi fotografují. Tato soutěž je

jednou z největších světových akcí pro mladé na poli kulturního dědictví a jejím smyslem je podpořit zájem o historické budovy a zahrady, venkovské i městské krajiny uznávané památkové hodnoty či neobvyklé krásy. Více na www.historickasidla.cz/cs/soutez-mladi-fotografuji-pamatky/soutez-mladi-fotografuji-pamatky-2021.html, uzávěrka je 15. března 2021.

Křížovka o ceny

Vytvořením nové dostihové dráhy byli pověřeni šlechtici, kteří již měli s dostihovým sportem zkušenosti – Oktavián Kinský, Egon-Thurn Taxis, Emil Fürstenberg a Maximilián Ugarte. Navrhli a dohlíželi na vybudování závodiště, které bylo jedinečné střídáním povrchu dráhy a množstvím přírodních překážek. Po dokončení stavby se 5. 11. 1874 konal první ročník Velké pardubické, vítězem se stal jezdec **TAJENKA** s hřebcem Fantome majitele barona Cramma. Na společenském významu této události přidalo i to, že se konala jen několik dní před návštěvou císaře Františka Josefa I. s manželkou Sissi.

Znění tajenky nám posílejte do data příští uzávěrky poštou nebo elektronicky na adresy uvedené v tiráži na straně 2.

Tajenka z minulého čísla: **VELKÁ NÁRODNÍ**. Výherkyní se tentokrát stala paní Šárka Vajnerová. Cena je připravena k vyzvednutí po e-mailové / telefonické domluvě na tiskovém úseku na Pernštýnském náměstí.

AUTOR: JIRKA KŘÍŽOVKA ZVOLÁNEK	OLGA DOMÁCKY	STAVEBNÍ ODPAD	EVROPSKÝ POHÁR	POLSKÝ TANEC	 Pardubice	VYMÍLÁNÍ PŮDY	DŮL NA KÁMEN	INICIÁLY SKLADATELE DVOŘÁKA	 Pardubice	TAHAT PO ZEMI	SVĚTOVÁ STRANA	ÚKLON S POKRČENÍM KOLEN
SLOVENSKÁ ČÍSLOVKA					ELIŠKA DOMÁCKY				VOJENSKÝ SPORTOVNÍ KLUB			
ZVĚTŠOVACÍ SKLO					POKOLENÍ				TEXTILNÍ ROSTLINA			
					FOTBALOVÁ SOUTĚŽ				NONSTOP			
NECHŤ			TERÉNNÍ VLNA					ZÁMEČTÍ PTÁCI				
			SLOUPÁVAT					ŘEKA V JAR				
 Pardubice	ČLOVĚK Z HLÍNY	CIZÍ MUŽSKÉ JMÉNO					VLČÍ MLÁDĚ					
		EPICKÉ BÁSNICTVÍ					ÚŘEDNÍ AKTA					
TAJENKA												
STAVEBNÍ KÁMEN						DVEŘNÍ ZÁVĚS					SILNÉ JÁ	VÝHERNÍ POUKÁZKA
						STŘEDOVĚKÁ EPIDEMIE						
SLOVENSKÝ ZPĚVÁK					DRUH JELENA					NÁZEV ŘÍMSKÉ PADESÁTKY		
					SPZ KUTNÉ HORY					OLYMPIJSKÝ REKORD		
ZN. ŠVÉDSKÝCH NOŽŮ				ČERNÝ PTÁK				FIREMNÍ ZNAK				
ŠACHOVÁ PROHRA				KARTY, ŠACHY A DÁMA				SYMBOL LÁSKY				

Toulky historií Pardubic

... ptáme se pardubického historika Františka Šebka

Dobová kresba s výjevem z bitvy u Záblatí v jižních Čechách 10. VI. 1619 (archiv autora, vyobr. z Theatrum Europaeum)

Letošní kulaté jubileum bitvy na Bílé hoře (8. XI. 1620) připomíná televizní dokumentární seriál i tištěné noviny. V našich Toulkách jsme si už v minulém čísle RZ připomenuli atmosféru života v našem městě před vypuknutím stavovského povstání roku 1618. Nyní se posuneme dál a přiblížíme si některé události z doby povstání a prvních okamžiků po bělohorské bitvě.

Vypuknutím stavovského povstání v roce 1618 se Pardubičtí zbavili několikletého tlaku vládnoucího režimu prosadit přes nevdli drtivé většiny obyvatel katolickou víru. Cítili to zároveň jako flagrantní porušování privilegií města. Ještě v roce 1618 vyhnali Pardubičtí z města děkana Matouše Apíána a nového správce fary si mohli svobodně vybírat podle náboženské víry většiny.

Začala ale také válka s císařem, který očividnou vzpouru hodlal ztrestat. Začátkem září 1618 už císařské vojsko pronikalo do Čech ku Praze a dostalo se až k Čáslavi, kde jej zastavily a posléze donutily k ústupu oddíly vzbouřených českých stavů. Jim poté táhlo na pomoc vojsko slezských stavů vedené Janem Jiřím, knížetem krnovským (byl to Hohenzollern a zároveň braniborský markrabě). Jan Jiří Krnovský vyrazil po 1. říjnu od Kladska přes východní Čechy v čele asi 3 tisíc mužů a na několik dní se zastavil k odpočinku v Pardubicích. Vojsko se rozložilo kolem Pardubic, dělostřelectvo v okolí Holic a sám markrabě se štábem se ubytoval ve městě a na zámku. Dochovalo se vyúčtování správy panství s rozpisem nákladů na obživu vojska a na markraběč kuchyni. Je z něj patrné, že Jeho Výsost markrabě ani důstojníci štábu v nejmenším nestrádali.

Pardubičtí zatím s obavami sledovali pronikající sem zprávy o řádném císařském vojska v okolí Čáslavi. Válka se ale potom

přenesla jinam. Pustošila jižní Čechy, dotkla se Moravy i západních Čech. Našemu kraji se boje vyhnuly. Stavovské vládě se však fatálně nedostávalo peněz, nezbylo než sáhnout k půjčkám a utahovat daňový šroub. To se už ale obyvatel našeho města nemile dotýkalo, stejně jako když direktoriu nezbylo než svolat na obranu země zemskou hotovost (během povstání se to opakovalo). Podle stanoveného klíče se k oddílům Chrudimského kraje tedy muselo připojit též několik ozbrojenců z Pardubic. Při zoufalém hledání, jak získat peníze na vojsko, které se už v r. 1619 pro nevyplácený žold bouřilo, se objevil návrh prodat královská komorní panství. Nestalo se tak. Bývalo by to bezprostředně zasáhlo také do osudů Pardubic.

Ozbrojený konflikt českých stavů a jejich spojenců proti habsburskému panovníkovi stále více dostával rozměry mezinárodního konfliktu. Obě strany potřebovaly spojení a jejich pomoc v podobě peněz anebo vojska. Českým stavům se podařilo aktivizovat příznivce z ostatních zemí Koruny české i několika dalších zemí pod vládou rakouských Habsburků. To však bylo málo a pozdě. Nestačilo ani, když zbavili Ferdinanda II. trůnu a zvolili českým králem falckého kurfiřta Fridricha (srpen 1619). Potom už šlo skutečně o všechno. Habsburkové a jejich katoličtí spojenci měli posléze na zahraničně politické scéně navrch a v r. 1620 se to začalo projevovat i na bojiš-

ti, byť ještě zdaleka nebylo pro českou stranu vše ztraceno. Vývoj událostí nicméně dospěl 8. XI. 1620 k nešťastné bitvě na Bílé hoře.

Zopakujme si, že tato asi půldruhé hodiny trvající srážka nemusela z vojenského hlediska znamenat nic rozhodujícího. Stalo se ale, že král Fridrich Falcký s generalitou bezprostředně po bitvě z Prahy ve zmatku ujel a nedokázal hned účinně organizovat další odpor. Prahu bez boje obsadili vítězové a povstání se začalo hroutit.

První zprávy o událostech na Bílé hoře zachytili Pardubičtí velmi brzy od vojáků, kteří tudy prchali z prohrané bitvy. Někdy čas nevěděla města ve východních Čechách, zda snad nemají prchající vojsko stavět a znovu obracet k boji. Nebyl ale, kdo by se eventuálně postavil do jejich čela. Na samém začátku prosince se od Prahy vraceli domů polští kozáci, Lisovčáci, kteří se na straně vítězů účastnili bělohorské bitvy. Cestou bezuzdně loupili, zabíjeli a týrali pokojné obyvatele. Vypálili a zpusťovali Přelouč, potom se naštěstí stočili na jih.

Dne 30. XI. Fridrich Falcký vyzval ze slezské Vratislavi věrné české stavy, aby se shromáždily se svými ozbrojenci u Hradce Králové. Sjela se jich sem na začátku prosince z několika krajů docela početná skupina, sice bez vojska, zato s rodinami, a proto, že utíkali před řáděním císařských vojáků na jejich statcích. Patrně tu čekali, jak se situace vyvine. Ta se měnila rychle. Ke kapitulaci špela Morava, tím spíš, když tam na přelomu listopadu a prosince z Čech směřovala císařská vojska pod generálem Buquoyem, potom i Slezsko a Lužice. Stavové shromáždění v Hradci Králové, když se seznámili s děním v Praze, hleděli, jak se co nejrychleji poddat císaři, a to tak, aby si zachovali zdravou kůži. Nechme tu tento příběh stranou a konstatujme jen ještě, že se to mnohým z nich nakonec podařilo jen s velikými ztrátami na majetku. Samotný Hradec Králové se tenkrát poddal vyslanému císařskému komisaři a za slib, že bude ušetřen sankcí a vojenské posádky, daroval do císařské pokladny pěknou sumu peněz. Nebylo mu to nic platné. Dne 4. XI. sem přišla první část císařské posádky, za pár dní rozmnožená.

A Pardubice? První císařští vojáci sem přicházeli někdy na přelomu listopadu a prosince. Do 5. XII. tu zůstávaly 2 kompanie pěchoty a 2 kompanie jezdecky. Celkem zhruba 800 mužů. Dodejme, že ve městě a na před-

městích tenkrát žilo něco málo přes 2 tisíce obyvatel. Měšťané museli vojáky ubytovat ve svých domech, živit je, platit jim ze svého peníze (denně to dělalo celkem 62 zlatých rýnských), a když nebyli vojáci s ním spokojeni, bili je. To trvalo až do poloviny března 1621. Jejich pobyt v Pardubicích byl považován jako trest za „ohavnou rebelii“, jak se začalo stereotypně říkat poraženému stavovskému povstání. Během té doby se ve městě kromě toho objevily dvakrát ke krátkodobému pobytu i jiné vojenské oddíly, přesouvající se přes panství na jiná místa. Vždy se město přitom ocitalo na pokraji pohromy.

Podobně jako Pardubičtí se v podobné situaci tenkrát nacházela i další východočeská města: kromě výše zmíněného Hradce Králové také Jaroměř, Chrudim, Vysoké Mýto, Lanškroun. Důvodem byla obava z případného útoku vojska stojícího stále ještě ve službách krále Fridricha Falckého a držícího Kladsko i Náchod. To, že v polovině března ony kompanie pěchoty a jezdecky Pardubice opustily, znamenalo pro obyvatele obrovskou úlevu. Kalil ji zoufalý hospodářský stav země (probíhající devalvace hodnoty peněz), ale hlavně to trvalo jenom několik týdnů. Do Pardubic zase přišli další vojáci. Ve zdejších kraji se tenkrát měl vytvořit jezdecký pluk (nejprve jeden a potom druhý) pod velením sasko-lüneburského vévody Julia Jindřicha. Pardubice se staly jedním z „mustrplaců“ a navíc se na zámku usadil vévoda Julius Jindřich se svým štábem. Znamenalo to, že sem postupně přicházeli naverbovaní jezdci, dostali výstroj, prodělali výcvik a čekali, až se jednotka doplní na stanovený počet a provede se jejich přehlídka a revize pověřeným komisařem. Že to nebyla klidná „holoubátka“, je nábledni. Stízností na přepadání pocestných kolem Pardubic zdejší jezdci se hromadilo dost a dost. Oddíly knížete Julia Jindřicha tu zůstaly přes půl roku.

A potom sem přišli další vojáci a další. Víceméně trvalý koloběh jen výjimečně přerušovaný. Stránky historie města za třicetileté války by naplnila spousta podobných, většinou truchlivých příběhů. Vyčnívají z nich dva až tři momenty, které výrazně ovlivnily vývoj města v dalších staletích. Přiblížíme si je příště a tím uzavřeme okénko do historie třicetileté války v našich Toulkách, které inspirovalo letošní kulaté jubileum bitvy na Bílé hoře.

František Šebek

